

ЗОРАНА КРАЉ, ПОСЛОВНИ ДИРЕКТОР ЦНП ПОДГОРИЦА

Ишли смо из погубног периода

Морамо имати поштовања према ономе шта су пошребе публике и наравити равнотежу у уметничкој концепцији која никако неће погубити али мора комуницирати са публиком, каже Зорана Краљ.

Зорана Краљ, рођена 1981. године у Подгорици. Дипломирала је продукцију на Факултету драмских уметности на Цетињу. Од 2000. године радила је као новинар у дневном листу „Побједа“, од 2002. до 2005. као новинар, уредник и водитељ на Телевизији „Ин“. Од 2005. године ради као ПР менаџер у Црногорском народном позоришту. Аутор је првог социолошког истраживања позоришне публике у Црној Гори – „Истраживање драмске публике Црногорског народног позоришта“. За пословног директора Црногорског народног позоришта именована је у марту 2016. године.

Са чим сте се суочили након именовања за директора ЦНП и како сад оцењујете протекли период?

- Пре ове функције, радила сам у Позоришту десет година, тако да сам била упозната са свим проблемима и околностима у моменту када смо Бранимир Поповић, као уметнички директор и ја кренули да радимо. Позориште је било у неувобичајеној ситуацији, годину дана без Управе и директора, због инертности доносиоца тих одлука и тај период се показао погубним за позориште. Није наравно, у потпуности замрло, захваљујући свим професионалцима а пре свега глумцима, репертоар се одвијао али нису настајале нове представе. То је био први задатак пред нама, да се покрену ствари, да се врати добра атмосфера која је неопходна у позоришту и свакој колективној уметности у којој су сви међузависни, нарочито код уметничког ансамбла. Чини ми се да смо у томе успели јер смо у



једном кратком року направили представу „Шћери моја“, Ане Вукотић која је прошле године учествовала на овом Фестивалу. Када подвучемо црту и осврнемо се на резултате иза нас, задовољни смо обимом продукције. Урадили смо десет нових представа на Малој и Великој сцени, покренули нови програмски сегмент који се зове Сцена академије и подразумева најбоље радове три уметничка факултета, Музичког, Ликовног и ФДУ, тако да је то практично студентска сцена и нешто што нам је створило нову и привукло млађу публику у позориште. По први пут у историји ЦНП, формирали смо Дечју сцену са две продукције и тиме, што је најважније, повратили стару и добили дечју публику.

На другом колосеку сачекало нас је доста нерешених проблема који су питање самог система, норматива, застарелих аката који уређују функционисање позоришта, а то су проблеми са којима

се суочавају и сва позоришта у окружењу, уз наравно сталну борбу за финансије. Ту је и зграда која је стара преко 20 година са свим техничким проблемима са којима се суочавамо. Време пролази, неке ствари никако не долазе на ред, изгледа да су моја очекивања у том сегменту била мало наивна и нереална јер сам мислила да неке ствари могу бити брже решене. Ипак држава и систем који је чини није тако брза а процедуре су заморне. Немогуће је да регулатива стави позориште у ранг предузећа, фабрике и слично.

Шта је показало ваше истраживање о позоришној публици у Црној Гори и колико сте то могли практично да уградите у репертоарску политику и начин комуницирања са том истом публиком?

- Наменски смо то радили и било је изазовно а резултати су слични као и у целом свету. Рецимо, и даље жене у највећем

проценту чине нашу публику, али спознали смо у ком броју имамо сталну а колико повремену публику која долази само на одређене представе. Највише нас је занимао однос према репертоару Позоришта и то ћемо урадити касније кроз још једно детаљније истраживање. Наиме, и даље се слика није променила, комедије су на првом месту, након тога класична дела светске драматургије и тек на трећем месту, савремени домаћи текст. Занимало нас је и шта публику одбија од позоришта, а то је осим финансијске ситуације, перцепција код великог броја људи да је позориште институција која није доступна обичним људима, већ да је намењена некој врсти одабраних или тзв. елити. Наша је одговорност да радимо на развијању публике, да разбијемо тај страх и предрасуде да то није место за њих. Почели смо са неким врстама анимације али ипак је репертоар основна алатка. Морамо имати поштовања према ономе што су потребе публике и направити равнотежу у уметничкој концепцији која никако неће подиразити али мора комуницирати са публиком. Зато смо и направили велики повратак класици и паралелно, радимо на афирмацији домаћих драмских писаца, што не значи да нисмо отворени за ауторе из окружења. Ту је већ неколико генерација младих писаца и драматурга који чекају да раде. Поново ће бити расписан конкурс за најбољи домаћи текст до краја ове године, дакле, наставићемо оно што смо почели још 2010 године.

М.Петровић

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

ЦРНОГОРСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПОДГОРИЦА

Свима нама фали стида

Вељко Мићуновић, редитељ:

Суштина је да је Ердман писао политички водвиљ, а ја сам пожелио да то прочитамо из неког другог угла. Разлог није то што сам се бојао водвиља, нисам га желео или сам мислио да је плитак. Напротив. Мислио сам да живимо у тренутку у коме је могуће да поверујеш да ствари могу да се прмене преко ноћи. У лошем смислу. Мислим на инстант ствари и на то да је данас, за разлику од Ердмановог времена, могуће преко ноћи постати неко главни. Све је кренуло од читавања наше сурове реалности, која нас је довела овде где јесмо. Коке-тирари смо са надреалним, парадоксалним, али врло присутним стварима.

Слободан Обрадовић, драматург: То је огроман текст и људи немају свест колико је он капацитетан. У оригиналу има тридесет, а у нашој представи девет ликова. То је прва интервенција која је морала да се догоди. Остале имају везе са временом у коме живимо и прављењем паралеле са тренутком у коме је Ердман писао. Кључно је да се не треба бавити мелодрамом, већ питањем - постоји ли могућност да се спроведе револуција. Мој став је да је то данас немогуће. Највећи апсурд је када се сви ликови јаве како би рекли да је они могу извести, а онда се покаже да су то све делови система, који су жалови.

Вељко Мићуновић, редитељ:

У оригиналу, представа се другачије завршава. Данас смо „ставили главу у торбу“ и малтене тридесет посто представе променили за два сата пробе. Били смо принуђени, хтели смо да вам покажемо шта је заправо наша представа, без компромиса. Код нас на крају, нема пуцња, који је вечерас био нужен. Дакле, има разлике, али стојим иза вечерашње представе.

Бојан Мунџин, селектор Фестивала: Ова представа јако добро улази у наш истраживачки низ, којим смо се ове године хтели бавити. Он полази од слогана „За ово



мало душе“, а бави се потрагом за оним што је од душе остало, а она је, као што и ова представа показује, остала смрвљена. Представа тражи разговор, нас самих са собом или међусобно. Осим тога, присетићу се једне кратке пословице са Тајланда, која гласи „Чувајте своје људе“. Она се не односи на клан, племе, истомишљенике. Шире гледано, за мене то значи – чувајте људе у театру, глумце, све који у театру раде. Глумци су бића која су данас разтрзана на невероватан начин, а врло су осетљиви, јер се баве таквим послом. Њих треба чувати. Црногорско народно позориште расте и Вељко Мићуновић, заједно са свима, показује да је способан за све финије рад. Чувајући наше људе и њих смо позвали на Фестивал.

Драгана Бошковић, драматург: Нисам разумела зашто је пуцањ на крају био неопходан. Вероватно може и тако, али у овом жанру, на крају смо добили стварну смрт, уместо метафоре смрти. Тај пуцањ је био сувише илустративан.

Вељко Мићуновић, редитељ: Ја пуцањ не схватам као нешто што нас сече, већ као опрез. Све што смо покушали да читамо се итекако тиче онога што се дешава, чак у неким сегментима застрашујуће и директно. Пуцањ је

„памет у главу“...„не желим да се уљулкавам“, већ да предузем нешто конкретно.

Срђан Граховац, као Аристарх Доминиковић Голошчапов: Играм једну од хијена, које су ту, иза сваког угла. То су крвожедни људи које овај систем производи.

Душан Ковачевић, као Никифор Арсењевич Пугачов: У свакој драми желим да, чак иако је лик негативан, направим неке симпатичне моменте, због којих ће публика да га воли. Његова суровост се огледа у томе да би као представник радничке класе требало да штити људе, а ипак то не ради. Представнике синдиката и радника, систем је инфилтрирао, да би, наравно, не у свим случајевима – ишли на руку систему.

Миљивоје Мишо Обрадовић, као Семјон Семјонович Подсекаљников: Не верујем у револуције. Једина која има смисла је индивидуална револуција. Револуције никада до краја не остваре своје идеале, само измене односе. Што је највећи парадокс, о њој највише причају интелектуалци, а у првим редовима је увек пучина, која подноси највећу жртву. Проблем је што није свако ко има диплому интелектуалац.

Данило Челебић, као Отац Јелпидиј: По позиву Вељка и мојих колега, ја сам „ускочио“ у ову

представу, иако је то, чини ми се најстреснији сегмент глумачког посла. Ускочити у лик са свега две пробе, у представу која је јако захтевна, комплексна и када жанровски није добра подлога за тако нешто, то је веома захтевно. Усудио сам се, а ви просудите да ли сам „уљез“ у овој представи. Мој лик је занимљив, као дисбаланс у односу на оно што у стварности треба да буде или што прокламовано обично јесте. Ако неко стоји контра ставу самоубиства, онда је то званична религија. Овде тај мали свештеник, парох, у првој својој реплици изговара – зар нисте рекли да ћу ја пред хиљадама људи да испратим душу на вечни пут? Он говори о свом позиционирању преко нечије жртве. То је потпуно богохулан став, али смо и ми сведоци дела која нису баш у складу са правилима вере. Кроз његов лик се транспонује демонска енергија коју сви носе. Они то јесу – демони, који га наговарају. То је оно што сам негде чуо: „Ђаво нема власт над тобом, али има право да те наговара“.

Миљивоје Мишо Обрадовић, као Семјон Семјонович Подсекаљников: Сви ћемо се препознати као блиски Подсекаљникову или његовој жртви, међутим, није баш тако. Међу нама су и сви ови други људи. Код њега је највреднија његова душа. Он је у некој врсти продужене адолесценције, има мале снове, који су велики за њега. Ни у најмању ћелију друштва-породицу није укључен на прави начин. Очајан је, а са очајником је најлакше манипулисати. Њему, на крају, од стида, што се неко убио због њега, нема живота. Дозаимо до тога да нама свима фали стида.

Ана Милошевић



ВЕЉКО МИЋУНОВИЋ, РЕДИТЕЉ ПРЕДСТАВЕ "САМОУБИЦА", ЦНП ПОДГОРИЦА

Са горчином морамо да се суочимо

Не желим да звучим нихилистички, али желим да кокетирам са шезом да комад „Самоубица“ говори о самоубиству нације, каже Мићуновић.

- Увек се трудимо да постављамо актуелне комаде и врло често злоупотребљавамо тај појам зато што „силом на срамоту“ желимо да будемо актуелни, али некада то није потребно. Некад комад ради за тебе, а некад може у комаду да се ишчита и оно што он априори не нуди. У овом комаду има и једног и другог. С једне стране, немогуће је не приметити како он удара изнутра, чак и превише. Када сам се први пут сусрео с њим помало сам се уплашио колико је суров и тачан. С друге стране, нисам имао потребу да га стављам у слатку палачинку и да на тај начин учитавам проблеме, већ сам желео да он има већу горчину. Занимљиво ми је да посматрам „Самоубицу“ и на крајње конкретан начин, а то није само то да је злоупотребљена и жртвована доброта у овом систему, у коме човек бива шиканиран, превазиђен и скрајнут ако не игра по правилима прљаве игре. Не желим да звучим нихилистички, али желим да кокетирам са тим да ова представа говори о самоубиству нације, каже млади редитељ Вељко Мићуновић, који је дипломирао режију на београдском ФДУ, у класи професора Егона Савина, а иза кога је петнаестак режија у Подгорици, Београду, Суботици... Осим „Самоубице“, у ЦНП је поставио Гогољевог „Ревизора“ и „Урнебесну трагедију“, Душана Ковачевића, на коју је фестивалска публика, пре две године, одлично реаговала.

Због чега инсистирате на тој појачаној горчини?

- Сматрам да је та горчина потребна и нужна, јер са њом морамо да се суочимо. Језа ме хвата од људи који иду у театар



Нова генерација глумаца

- У ЦНП се изградила нова и врло озбиљна група глумаца, који могу да играју велике улоге и велике комаде и мислим да су им потребни редитељи. Нисам сигуран у то да су им потребни велики редитељи, иако то звучи ружно јер има великих редитеља, али показује се да истраживања у позоришту, поготово у ЦНП које годинама пратим, веома пријају. Мислим да је тај ансамбл веома храбар и да је комадом „Самоубица“ у претходној сезони то и највише показао.

да би се забавили, а посебно од оних који праве представе да би забавили људе. Немогуће је не приметити спону овог комада са данашњим временом и то не само у постављању питања - да ли је данас могућа револуција, већ је то питање слободе. Живимо у тренутку у коме у новинама, на интернету и Фејсбуку можемо да пренесемо информацију брже него икада раније. До те мере смо „умрежени“ и имамо могућности да стварамо и да је револуција у таквим условима могућа, она би се догодила. Међутим, парадокс је у томе што је слободе никад мање, захваљујући медиокритетима. То је та језа и горчина о којој говорим.

У комаду се препознају трагички и гротескни елементи у портретисању ликова, њиховим

карактерима и односима...

- Док сам био на факултету, припремао сам једну представу и Паоло Мађели ме је питао шта радим. Када сам му рекао да не знам и да покушавам да све то жанровски уобличим, он ми је узвратио: „Какав жанр? Жанр не постоји. Жанр је једна сцена, друга сцена је други жанр“. И тачно је, не треба томе робовати. Треба се поигравати са жанровима. Ипак, мени је важно да у представи буде трагикомичних елемената, трагичног и гротескног и да све то „упакујем“ заједно, јер је то велики изазов.

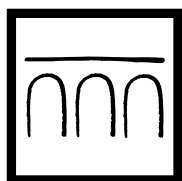
Дизајнирали сте и сцену, која делује као пустош, којом доминирају врата и која имају вишеструку намену, али имају и симболичку димензију. Избрали сте и музику...

- То је музика једног француског бенда коју волим да слушам. Њихова музика ме је инспирисала у тренутку када смо почели да причамо о црвима, који се помињу у комаду. Она има неку гротескноту и отклон, а мени је музички отклон био веома потребан, као што ми је био потребан отклон од свега другог, па и од тога што су се комаду, током разговора за оркулним столом, учитавали мелодрамски елементи. Не видим представу као мелодраму, али свако има право да је чита на свој начин. Из тога третирам простор као пустињу, јер ту нема ничега. Скоро 30 одсто представе сам прережирао да би остала без ичега, јер сам желео да видим то позориште и пустињу, те оглодане зидове, ту реалност. С друге стране та врата „проигравају“ на различите начине, а опет ни у једном тренутку она нису неки перпетум мобиле представе и чини ми се да прецизно функционишу, без обзира на то што су можда у центру пажње.

Како се носите са могућом сенком свог оца Бранислава Мићуновића, познатог позоришног редитеља, професора глуме, некадашњег министра културе Црне Горе, а сада амбасадора у Београду?

- Тај проблем сам давно превазишао. Чињеница је да ме људи на неки начин идентификују и пореде, али после петнаестак режија све то добије неки свој ток и почнете да се такмичите са собом и, тренутно, то је мој изазов. Мислим да сам, кроз последње три представе, некако променио свој стил и профилисао се, али не могу да кажем у ком правцу, јер ништа није црно-бело.

Н.К.



BANCA INTESA

МИЛИВОЈЕ МИШО ОБРАДОВИЋ, ГЛУМАЦ

Ако не будемо бољи биће нам горе

Враћимо се на оно мишо Брук каже:

„Позориште може без свега само не може без једног актера и једног гледаоца“.

Мајстор је онај који направи нешто у шта ћеће као стваралац и гледалац, вероваћи, каже Обрадовић.

Шта је данас мисија позоришта?

- Мислим да би мисија позоришта требало да буде да освети идеју да је заправо индивидуална револуција једина могућа, једина која има смисла. Позориште данас не може да трчи трку са осталим медијима на нивоу политике, посебно оне дневне. Док ви радите неки комад толико тога се у стварности дешава што позориште не може да сустигне. Најискреније мислим да политичка дешавања на нивоу свакодневице нису достојна да уђу у свет позоришта. То наравно не значи да друштво не треба да има критику, али када је реч о свакодневици има тога у новинама, а има и тих аналитичара колико хоћеш. Ми сви добро знамо шта не штима у нашем друштву и животу. Свима нам фали неког садржаја који би нас пробудио, оплеменио, узвисио у оним античким категоријама узвишеног и лепог где ви пред толиком лепотом доживите катарзу и просветљење. Покушавам да у нечему што има виши смисао пронађем лучу која ће засијати и осветлити мој микрокосмос. Кад год сам то осетио знао сам да сам бар за милиметар бољи човек. Све је данас у имиџу, приказивању. И у уметности се многи садржаји злоупотребавају за личне промоције и напредовање у друштву. Лако је бити паметан, али је тешко бити добар. Ми нисмо навикнути на добро и лепо. Грамзиви смо и похлепни и желимо најбаналније од овог света, успех и личну промоцију. То је проблем коме нема краја и зато свако треба да почне од себе. Ако не будемо бољи бићемо гори и биће нам горе.



Остајете ли и данас при мишљењу да је проблем културе много више у недостатку идеја, а не само новца?

- Данас је све голи интерес. Људи се више не окупљају око идеје. Жудим да у позоришту и на филму видим идеју која је скупља од сваке продукције. Желео бих да учествујем у таквим подухватима. Покушавам нешто и сам да радим и из тог мог порива је настао један кратки филм који сам радио са мојом бабом. За тај филм написао сам сценарио, урадио режију и коштао је неких 300 евра. Филм је приказан на фестивалу централно-источне Европе у Трсту у конкуренцији 15 филмова који су имали много веће буџете. Пре мог филма приказан је један који је коштао око 100 хиљада евра. Помислио сам да у таквој конкуренцији немам шта да тражим са својим филмом, али сам после пројекције био поносан. Мислим да сам успео да понудим садржај који је додирнуо људе, јер су на крају филма готово сви плакали. Био сам срећан што

смо заједно поделили идеју и емоцију и доживели исто осећање. Најлакше је спркати милион или педесет милиона кад их имате, али кад немате морате да се борите идејом. Вратимо се на оно што Брук каже; „Позориште може без свега само не може без једног актера и једног гледаоца“. Мајстор је онај који направи нешто у шта ћете као стваралац и гледалац веровати.

Данас је и уметност трговина. Како одбранили културу од суровости тржишта?

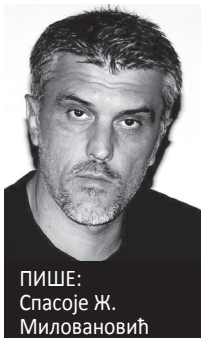
- То је страшно комплексно питање. Ужасно је водити ту тржишну битку. Не волим речи тржиште и каријера када се везују за уметност. Ако људи немају потребу да виде и чују шта неко има да каже на неку тему у позоришту, на филму, књигом, фотографијом, сликом, ако нема потребу за лепим, добрим и узвишеним, не треба никога да терамо на то. Како да се такмичите са новим цд-ом Ријане или Бјонсе, како да привучете пажњу кад неко хоће да гледа „Месија“ уторком и средом? На уметнику је да марљивим радом, онима који су

дошли, таман их било само тридесет, загреје душу, а њихов задатак је да ту импресију пренесу другим људима. Треба тражити креативна решења за тај изазов. Једном смо у жељи да снимимо филм дошли на идеју да идемо по раскрсницама, од куће до куће, и људима објашњавамо шта је идеја тог филма како бисмо привукли пажњу. Јер, на конкурсе кад идете морате да знате шесторицу из комисије и да се са њима уталите. Треба смислити неку директну акцију, а какву то је отворено питање.

Колико се у Црној Гори, која има само четири позоришта, иде у сусрет људима који би хтели да посећују театар, а немају могућност за то?

- Не ради се много. Волео бих да постоје позоришта и у Беранима, Плужинама, Пљевљима. Ако може у Кикинди, Зрењанину мора да буде и код нас у мањим местима. За то се треба изборити. Ту млади глумци и редитељи могу пуно тога да ураде, уколико нису запослени у институцијама. Млади уметници не схватају да је најбитније да раде и да плодове свога рада подаре некој заједници. Зар је немогуће да пет - шест младих људи који не могу да се запосле у ЦНП-у или Зетском дому, оду у Беране и тамо праве позориште? Али, опет се враћамо на оно да већина њих прижељкује успех, да постане звезда. Ко има потребу да у театру буде само виђен, било да је реч о глумцу или гледаоцу, промашио је тему. Понекад чујемо коментар „лоша вам је представа, а ја сам дошао у позориште уморан с посла да се забавим“. Забаву треба тражити на телевизији и у другим медијима, а позориште по мом мишљењу треба да понуди нешто друго, нешто што ће успети да у нама пробуди човека. **В. Т.**





ПИШЕ:
Спасоје Ж.
Миловановић

РЕЧ КРИТИКЕ

Пуцањ у ништа

(Николај Ердман: Самоубица, адапција: Жанина Мирчевска,
Вељко Мићуновић и Слободан Обрадовић, редитељ: Вељко Мићуновић,
Црногорско Народно Позориште)

Комедију, трагикомедију, сатиру или својеврсни црнохуморни вод-виљ кроз који улазе, пролазе и излазе остаји људи сведени на социолошки тип стаљинистичког СССР-а, тзв. невидљиви карактери друштва, *Самоубица* Николаја Ердмана, публика на 22. ЈПФ у Ужицу, имала је прилику да види 89 година касније од кад је написан. У исто време ваља подсетити да је исти наслов био селектиран на овом фестивалу девет година раније у извођењу Народног позоришта Сарајево, у режији Едуарда Милера и адаптацији Женине Мирчевске. За разлику од поприлично старомодне Милерове поставке, овогодишњој публици је омогућено да поразмисли о истоименој представи у режији Вељка Мићуновића и глумачким решењима Црногорског Народног Позоришта, којој је мало недо-стајало да постане друштвено-критички позоришни спектакл.

Вељко Мићуновић, уз помоћ драматурга Слободана Обрадовића, доадаптира адаптацију Женине Мирчевске, бирајући и сводећи одабране ликове/социолошке функције и типове на гласноговорнике парола друштва из којег стварају и којем се непосредно обраћају. Рекло би се да им то није било тешко пре свега захваљујући ванвременској актуелности Ердмановог текста и афористичке сатиричности његових реплика, у којем се интрига ствара из наизглед небитне свађе између Семјона Семјоновича Подсекаљникова и његове супруге око хране, те његове претње самоубиством, јер се у својој једногодишњој беспослености и зависности од супруге осећа потпуно бескорисним и небитним. У намери да га спречи у намери, његова супруга Марија позива у помоћ прво своју мајку, Серафиму Иљиничну, па комшију, Калабушкина, а онда се у њихове животе упућу представник тзв.интелектуалне елите, Голошчапов, свештеник Јелпидиј, месар Пугачов, уметник Викторич и љубавница/погребница Клеопатра Максимовна. Сваки од ових ликова, из сопствених идеолошких разлога и позиција, жели да се окористи Подсекаљниковим потенцијалним самоубиством.

Уланчавајући одабране типове и њиховим извођењем на огољену сцену на којој доминирају огромна дрвена врата, а која са лакоћом постају посмртна трпеза, дебати сто и надгробна плоча, у сценографском решењу, које такође потписује Вељко Мићуновић, ансамбл представе вивисецира систем унутар којег деловање појединца постаје безнадежно и безидејно изван личног интереса. Ова врата деле сцену на јавно и приватно, око којих се ансамбл креће према потреби ситуације недвосмислено нас упозоравајући да је та граница у потпуности порозна и несигурна. Једино коме је дозвољено да кроз та врата прође, сакрије се и закључа, као у љуштину која чува сећање на живот који је једном некад био или је могао бити, јесте главни јунак, који иза њих испуљује метак у ништа, празнину која одзвања тако гласно. Да ли се убио или није – публика свакако не зна. На крају крајева није ни битно. Метак

ће свакако негде да падне. Костими Јелене Стокуће и одабир музике, опет са потписом Мићуновића, додатно надсимболизују загушљивост друштва, које излази из свог сивила и једноличности, једино кад јак ветар нанесе огромну количину зимзеленог лишћа, претећи да то и такво друштво затрпа и исто тако поново открије. Управо сценографија и минучиозно коришћење светла представи даје ванредну узбудљивост. Полазће из мрака сцене и гласова свађе супружника, у којем одсуство тела није ништа друго до одсуство душе, редитељ представу завршава изједначавањем осветљења театра и сцене, јасно стављајући до знања да говори о овоме овде и сада.

Ансамбл више-мање предано спроводи редитељску замисао. Сложен лик несудбоног самоубице Подсекаљникова Мишо Обрадовић гради са уверљившћу прелаза од беспосличара, који традиционалну позицију главе породице одржава испразним самоувервањем, до резигнираног краја у којем је свеједно да ли је жив или није. Ана Вучковић као жена Подсекаљникова Марија Лукјановна, тек се на махове успева да издржи корак са снагом текста. Слично, мајку и ташту, Ана Вујошевић интерпретира са недовољним иронијским отклоном који јој текст дозвољава. Дејан Иванић као Калабушкин, Зоран Вујовић у улози Виктора Викторича и Душан Ковачевић као Пугачов, већим делом успевају да дају пуноћу својим ликовима. Од почетка до краја са изразитом убедљивошћу своје ликовне тумаче Срђан Граховац као бескрупулозни лешинарски сплеткар Голошчапов, Данило Челебић као смутљивац отац Јелпидиј и прелепа Вања Јовићевић у улози заводљиве, трговкиње сопственог и туђих тела Клеопатре Максимовне. Међутим, треба нагласити да изнете замерке на глумачка остварења пре свега иду на рачун драматуршко-редитељског пара, који као да, у намери да публици освести мисао о суморности друштва без емоција и интегритета, бесмислено варира инсценацију једну те исту идеју и ствара утисак да представа која траје 110 минута изгледа као да је почела онамад и завршава се у нека доба.

Тематизовање одсуства емпатије и жеље за сензацијом по сваку цену, које је Ердман готово пре сто година препознао, у својој зимзелености са лакоћом се да препознати и данас. Верујемо далеко јасније него раније. Након прокламованог „краја историје“, одсуства великих идеја и обесмишљавања и онемогућавања револуционарних тежњи, остаје нам једино нада у Дарвинову еволуцију, коју, ето, и њу желе да укину. Представа ЦНП-а зрцали такво стање. И ништа више ван тога. Она је препознала проблем. Али, и она, као и сви други критичари и критизери рачуна на дуготрајну стабилност либерално капиталистичког модела са сигурном сталном позицијом унутар друштва, па и позоришта као својим крајњим професионалним циљем.

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Могло је бити сажетије

Ђорђе Кузмановић, студент: Представа ми се свидела. Има врло добрих, врло реално, слојевито, приказаних детаља. Прича занимљива, истинита, на добар начин презентована, истинита.

Јелена Шпијуновић, економиста: Нисам баш одушевљена. Мислим да ЦНП у претходној сезони има бољих комада које је вредело приказати на овом фестивалу. Мало предуго, испрекидано. Неки делови мало неразговетни.

Драгана Пауновић: Добро урађен комад. Црна, суморна животна прича, када вас притискају са свих страна и приморавају на много тога што не желите, а ипак морате. Музика је доста допринела добром

утиску представе која је могла бити мало сажетија.

Небојша Марковић, правник: Вечерас је само музика оставила утисак на мене. Одлично упаковане и сложене музичке теме, од сирена, преко само звука куцања металних чаша. Глума као да је неуграна довољно, а много драмских пауза је било. Предуго за вечерас.

Александар Милић: Шта све може да направи једна кобасица и сопствена жена. Само да није било расправе и да је добио кобасицу, био би жив. Страшно...

Б. Д.

ДУШАН КОВАЧЕВИЋ – ГЛУМАЦ

Зграби туђу душу да би своју нахранио

Глумца Душана Ковачевића илегално смо у њредстави „Самоубица“ ЦНП Подгорица, а видећемо га и вечерас у њредстави „Докле њојлег сеже“ Краљевској њозоришћа Зетски дом на Цетињу. Овај црногорски глумац и њродуцент њоцењује ЈПФ као веома занимљиву и врло значајну њозоришну реионалну смѡру.

- Не само што могу похвалити фестивалску селекцију последњих неколико година, мислим и да су представе које се играју вредне пажње и да остављају великог трага не само у тој години, већ и у деценији. Веома ми је пријатно да играм овде, али и да проводим време са дивним људима који нас срдечно дочекају. За нас у Црној Гори ово је веома значајан фестивал, а фестивалска дешавања увек се радо препричавају у позоришним круговима.

Када се осврнемо на цивилизацију, мишљења смо да увек срљамо ка дну, али кад се упознамо са многим класицима, можемо закључити да нисмо нимало у лошијем положају него неке предходне генерације. Да ли смо као цивилизација постали добри „пливачи“?

- Човеку је јако тешко да додирне дно. Поготово на овим нашим просторима, где смо окусили многе фазе живота и мислили да горе од тога не може, а знамо да може. Тако да могу рећи да „пливамо“, или да смо боље речено у неком вакуму, несвесни, или недовољно храбри да сами са собом направимо некакву револуцију. Првенствено као појединци, који кад успеју у томе могу допринети и друштву у целини. То нама на овим просторима не би требало да буде тешко, с об-



зиром да имамо дивне земље, добар положај, дивне људе, врло талентоване у свим друштвеним сегментима. Проблем је што недовољно искоришћавамо потенцијале, првенствено интелектуалне. А главни разлог је тај што се највише бавимо проблемом другог. Када бисмо сви мало више радили на себи, сигурно би као друштво, као земља, као регион били много више изнад нивоа на коме смо сада.

Успевамо ли у целом данашњем хаосу пронаћи „оно мало душе“?

- Слоган овогодишњег фестивала је јако добар. Више не постоји много душе. А оно мало се и надре понеде. Сви се ми рађа-

мо добри, а своју представу о себи искваримо првобитним падом. Многа искушења којима не можемо одолети, једноставно зато што смо у времену у коме јесмо, када се праве ствари не цене, када је систем вредности доста промењен, све то квари човека и узима душу. Како човек расте и сазрева, поготову ако нешто жели направити у животу, прибегава методи „гажења по другима“, јер је то најбезболније за појединца. „Зграби туђу душу, да би своју исхранио“. Једноставно, време то доноси. Ипак верујем да ће се тај карусел окренути, и да ће се ствари поставити на право место. А да ли ће ова генерација то доживети? Видећемо. Нека наредна сигурно хоће.

Поред глуме, бавите се и продукцијом, и ангажовани сте и на првом црногорском ситкому, а имате и доста позоришних и фил-

мских ангажмана.

- Продуцент сам серије „Дојч кафе“, чија је прва сезона урађена пре две године. Сад вредно припремамо другу, од које је урађено осам, а чека нас још осам епизода. Главне улоге поверене су Мишу Обрадовићу и мени, а поред нас игра доста колега са простора некадашње државе, и очекујемо да ће ситком имати и добар регионални живот. У серији се бавимо оним нашим, специфичним хумором. Играмо се стереотипима на један специфичан начин и хумор није прилагођен да буде схваћен „на прву“. Иако је у питању ТВ форма не забавља лако, већ се мора и мало о свему поразмислити.

Има ме и у доста представа у Црној Гори, а ускоро очекујемо и појављивање новог филма, који је сниман прошле године у режији Миодрага Милинковића. У припреми је и још једно филмско остварење, које ће бити снимано у Београду, а вечерас сам, ето, поново на сцени Народног позоришта Ужице, на 22-ом ЈПФ-у.

Б. Дамњановић



Радио-телевизија Србије

ПОЛИТИКА

вечерње

НОВОСТИ

О ПРЕДСТАВИ

У центру позоришног интересовања Арпада Шилинга тренутно стоји једна ствар: глумац. У овом случају не користи декор, костим чак ни свјетло. Глумац је у фокусу, и приче које нам глумци причају. И уређен текст који је настао током импровизације, због своје свакодневности и непосредности, одише посебном естетиком. У представи Докле поглед сеже позоришну чаролију не треба тражити у визуалности, већ у заједничком бивању. Гледање Шилингове представе захтјева свјесно и активно присуство.

Biro Vence, драматург

Ово није специфично црногорска прича. Иако се служимо топонимима, не можемо је повезати ни искључиво са Балканом. Користећи се искуствима и личним доживљајима глумаца, као и мојим искуствима из Мађарске и Европе, причамо причу о некој врсти источно-европљанства, као генералном животном осјећају. Представа је резултат заједничког ауторског рада. Понудио сам ситуације и карактере, а глумци су импровизовали на задате теме. Те импровизације смо записивали, прерађивали, штриховали и на крају постављали на сцену. Глумце сам охрабривао да се умјесто на своје глумачке инстинкте концентришу на конкретне ситуације, да умјесто позоришних општих мјеста граде ситуације из себе и доживљавају личне унутрашње приче. Глумци у представи користе лична имена, мада је очигледно да их не можемо поистовијетити ни са једним од ликова. Њих осморо играју 25 различитих карактера, од радника до министра. Сви до једног су комплексни ликови, испуњени надама и страховима. Они сањаре и кроје планове, иако нијесу способни да процијене што је реалност. Не могу да стану на своје ноге и због тога сви очекују нешто од другог, помоћ или рјешење, али на крају ипак остају сами са својим патњама. Изузетно јако могу и да се смију и да плачу, само што ћелујући не чине ништа: нијесу у стању да донесу праве одлуке. Говор постаје средство самооправдавања. Све више и више се удаљавају од реалности – и баш то их чини тако реалним. Као у некој драми Чехова. Одређени мотиви могу нас подсјетити на *Вишњик* или на *Лилиом* Ференца Молнара.

Током заједничког рада све вријеме смо се фокусирали на људску рањивост, у нади да ауторефлексција може да нас учини јачим. Лично сматрам најважнијим да послје представе покренемо разговоре о темама које смо обрађивали на сцени.

Арпад Шилинг



ВЕЧЕРАС

КРАЉЕВСКО ПОЗОРИШТЕ ЗЕТСКИ ДОМ
ЦЕТИЊЕ

ДОКЛЕ ПОГЛЕД СЕЖЕ

Редитељ Арпад Шилинг

Драматург Bence Biro

Преводаца,
сарадник -
драматург Ката Ђармати

Асистент редитеља Марко Радоњић

Играју:

ВАРЈА ЂУКИЋ

ДЕЈАН ЂОНОВИЋ

АЛЕКСАНДАР ГАВРАНИЋ

СРЂАН ГРАХОВАЦ

ДУШАН КОВАЧЕВИЋ

ЈЕЛЕНА СИМИЋ

ЗОРАН ВУЈОВИЋ

НАДА ВУКЧЕВИЋ



• prvi partizan •



ДУНАВ
ОСИГУРАЊЕ

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
УЖИЦЕ



Република Србија
Министарство културе и информисања



ГРАД
УЖИЦЕ



ПИШЕ:
Зоран Јеремић

ГОГОЉИЈАДА

Не робујем стереотипима, далеко било, али кад у позоришту Рус снује а Црногорац описује велика је вероватноћа да се роди мечка уместо катарзе. Умало па да синоћ буде тако, бар у првих двадесетак минута, док нас не прекрише снјегови и шаш.

Може бити да није случајно јунак Николаја Ердмана баш на ужичкој сцени подигао руку на себе испустивши девет тона своје чисте душе. Ако дозволите, добро познајем ту тематику, јер ни мени ташта није хтела да купи клавир, иако бежах на добром путу да свирам боље од комшије Илије Брка. Добро, ни Брку пуница није купила клавир, али бар има разумевања док са Владом Абаром и Мићом Хипијем сваке суботе у њеној викендици наставља онај концерт који им је Жико Зуб прекинуо у „Нади Матић“ пре тридесет пет година због флаше Мараскиног ликера од крушке.

Међутим, није судбина крета докрајчила Семјона Семјоновича као неоствареног музичара, него као незапослено лице у друштву које паразитира од бриге за такве очајнике. Тешко да би боље прошао данас у Србији. Мени су ови синдиклни прваци били ближи док су делили свињске полутке уместо цитата Ноама Чомског. Додуше, да се Семјон Семјонович искрао из брачног кревета и неким чудом синоћ прошетао улицом Љубе Стојановића угледао би величанствену Неоплантину кобасицу на билборду и тако схватио шта значи живети у либералном капитализму после либералног комунизма, тачније, како је од далека сунца још даља постала кобасица. Стварно не знам како бисмо човеку објаснили да радничка класа овде одавно не пева „Возео сам Муртеницом, плавог фала с приколицом“.

Ех, да је добри Семјоночка барем отворио картон на бироу рада подно Доварја, знао бих како да му помогнем. Препоручио бих му да сваки пут након штиклирања сврати код Дуњца, у кафану која се готово наслања на зграду бироа, и наручи најбоље шкембиће у овом делу света. У комбинацији са ребарцима и уштипцима, ти шкембићи експресно ваде из најдубље депресије. Да је несретни Кафка радио у ужичкој филијали Националне службе за запошљавање и фруштуковао код Дуњца, „Процес“ би се звао „Јесенска на Беглуку“.

Али биће да се ни тако проблем до краја не решава. Супруга Семјона Семјоновича запитала се синоћ шта је мушкарац без добрих панталона. Како, шта је!? Па ваљда сваки поштен доктор наука који сања да постане портир у Наменској.

И тако испратисмо на онај свет Семјона Семјоновича у најбољој гогољевској традицији с обе стране позоришта. Ви како хоћете, али ја ћу да признам да сам се препознао у свим ликовима Николаја Ердмана – интелектуалац сам кад видим усисивач, онај сам који попује на слави код кума Ђере, месар и уметник док шетам улицом Љубе Стојановића, са Клеопатром се срећем кад купујем афтершејв лосион у Лиминој парфимерији, све више сам жена властитој жени, али за сва блага овога света не дам ташти ово мало душе и шољице које сам у јулу 1997. године купио код Кинеза у Будви за један евро.

Верујем да би ме Семјон Семјонович добро разумео. Као и што сам ја његову судбину препознао у старој руској максими коју сам чуо од Владимира Путина у разговору са Оливером Стоном... Изрека, да не кажем судбина, гласи: „Коме је суђено да буде обешен, не можеш га утопити“. Не помажу ту ни снјегови ни шаш, мили моји.

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ 22. ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОЗОРИШНОГ ФЕСТИВАЛА

„Прождирање“ на малој сцени

У оквиру Прашећеј програма 22. ЈПФ-а, у Народном позоришту, у простору мале сцене, синоћ је остворена њена самостална изложба радова младој ужичкој уметници, Милоша Милићевића. Изложбу, која носи назив „Прождирање“, остворио је љознаји ужички сликар Обрад Јовановић.

Милош Милићевић (1991), је после Уметничке школе у Ужицу, завршио основне и мастер академске студије на Факултету ликовних уметности у Београду, одсек графика у класи професора Миодрага Млађовића. Излагао је на колективним изложбама међу којима се издвајају „Hong Kong Graphic Art Fiesta 2014, 12. међународни графички бијенале Сува игла Ужице 2015, 4. интернационални салон графике Краљево, изложба студената мастер студија ФЛУ Градска галерија савремене уметности Смедерево. Самостално је излагао у галерији „Чигота“ и Народном музеју Ужице, у Савременој галерији Зрењанин и Дому културе Пријепоље.

Идеја за радове је дошла из потребе да серију, чији је почетак настајао у графикама, претворим у врсту просторних радова. Цртеж је на неким местима захтевао да се претвори у жицу, неки његови елементи да буду издвојени и да из дводимензионалности уђу у врсту рељефа.



Ова изложба је вид истраживања и како године буду одмицале све ће се више кристалисати правац којим ћу се кретати у будућности, каже Милош Милићевић.

Сам назив изложбе „Прождирање“, Милићевић појашњава:

– Сам назив „прождирање“ упућује на то да некада можда не примећујемо деструкцију којом, уништавајући своју другу страну повлачимо и себе у понор, каже Милићевић.

Р.П.

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРАМСКО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД

ТАКО ЈЕ (АКО ВАМ СЕ ТАКО ЧИНИ) 4.61

ЦРНОГОРСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ ПОДГОРИЦА

САМОУБИЦА 3.84

Издаје: Савет XXII Југословенског позоришног фестивала Ужице 2017.

Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић – уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Александра Гловацки.

Тираж: 500 примерака • **Штампа:** Графопринт, Ужице